

מצע דעם לבחירות לכנסת ה-19, נוסח מלא

בבחירות לכנסת ה-19 שיתקיימו בינואר 2013 עומדות על סדר היום שתי שאלות גורליות: הראשונה נוגעת לקפאון מדיני, שיוביל לאינתיפאדה שלישית ולעימות חמור עם הפלסטינים והעולם הערבי. השניה עניינה תכנית צנע וקיצוצים דרסטית, שמשמעותה אבטלה, עוני והרס שירותים חברתיים. מחד, הרחוב הפלסטיני מסרב לקבל את הכיבוש כעובדה מוגמרת, ומאידך, שכבות רחבות בחברה הישראלית מתנגדות לקפיטליזם החזירי שהשתלט על ישראל. התסיסה העממית העמוקה שפרצה בקיץ 2011 מצביעה על האפשרות לשינוי. דעם השתתפה באופן פעיל בתנועת המחאה, והיא עוסקת בעשייה חברתית יומיומית בקרב עובדים יהודים וערבים.

דעם מציעה לציבור בישראל מצע של שינוי מהפכני, שבמרכזו קריאה לסיום הכיבוש ובניית חברה המושתתת על שוויון וצדק חברתי. פתרון הבעיה הפלסטינית והשלום מהווה תנאי הכרחי לבנייתה של חברה צודקת, שבה מוצא של אדם לא יהיה מכשול בפני השתלבותו המלאה בחברה.

I הפרק המדיני:

1. דעם קוראת לסיום הכיבוש, הקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות ה-4 ליוני 1967, ופירוק כל ההתנחלויות.

הסכמי אוסלו סיכלו את האפשרות להגיע לפתרון של שתי מדינות, ישראלית ופלסטינית. בחסות ההסכם סללה ישראל כבישים עוקפים והרחיבה גושי התנחלות, המונעים את הקמתה של מדינה פלסטינית בעלת רצף טריטוריאלי. ההסכמים גם הנצחו של תלות כלכלית מוחלטת של הפלסטינים בישראל. בצל הקפאון המדיני התפתחו בהתנחלויות קבוצות פשיסטיות המטילות טרור על הפלסטינים, משתלטות על שטחיהם בחסות הצבא, ומהוות נטל כלכלי ובטחוני על העובדים בישראל. הסכם שלום יציב ובר קיימא מחייב את סיום הכיבוש, פירוק כל ההתנחלויות והקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות 1967, שירושלים המזרחית היא בירתה.

המשבר הכלכלי בגדה המערבית, ואזלת יד הרשות הפלסטינית, יגרמו במוקדם או במאוחר להתפרצות אינתיפאדה עממית, שתהיה מכוונת נגד סמלי הרשות המושחתים, ובראשם הנשיא מחמוד עבאס (אבו מאזן) וראש הממשלה סלאם פיאד. אינתיפאדה זו תעמיד מחדש על סדר היום הישראלי את הנושא הפלסטיני בכל עוצמתו. ישראל לא תוכל להבטיח לעצמה יציבות פוליטית וכלכלית ללא פתרון שורשי של הבעיה הפלסטינית.

2. דעם תומכת באביב הערבי, ובמאבקו של העם הסורי, וקוראת לשלום עם המשטר העתידי בסוריה, על בסיס סיום הכיבוש של רמת הגולן.

דעם רואה במהפכות הדמוקרטיות בעולם הערבי מפתח לשינוי היחסים בין ישראל ושכנותיה. האביב הערבי נושא מסר של דמוקרטיה וצדק חברתי, ומהווה גשר לבניית יחסים בריאים ושוויוניים בין חברה ישראלית הדורשת שלום וצדק חברתי, לבין העולם הערבי הסובב אותה. העובדים בעולם הערבי נאבקים נגד המדיניות הכלכלית הנאו ליברלית, נגד יחסי הון שלטון, ונגד השחיתות והעדר הדמוקרטיה, ובכך מייצגים גם את האינטרסים של העובדים בישראל.

דעם עומדת לצידו של העם הסורי במאבק הגבורה נגד משטר אסד הקפיטליסטי, המושחת, והדיקטטורי, ומצרפת את קולה לקריאת העם הסורי להפיל את הרודן. בסוריה מתרחש כיום רצח עם על ידי שליט הממית חורבן על עמו,

ונאחז בשלטון המניב רווחי עתק למשפחתו. העם הסורי דורש חירות, דמוקרטיה וקץ לרודנות.

דעם חותרת להגיע לשלום עם הממשלה הנבחרת העתידית של העם הסורי, על בסיס סיום הכיבוש של רמת הגולן.

II הפרק הכלכלי:

דעם היא מפלגה סוציאליסטית, הרואה בעבודה, ולא ברווח, את זכותו הטבעית של כל אדם, ואת מקור הצמיחה של הכלכלה והחברה. מדינת ישראל אימצה את השיטה הקפיטליסטית הנאו ליברלית, המטפחת את בעלי ההון על חשבון העובדים. ממשלות ישראל אימצו ב-25 השנים האחרונות את כלכלת השוק, שבה הרווח ולא העבודה הוא מנוע הצמיחה של המשק. מדיניות זאת גרמה לעוני משווע של מאות אלפים, לריסוק רשת הביטחון של קצבאות הביטוח הלאומי, החינוך ושירותי הבריאות חנם, ולהיווצרותם של פערים חברתיים אדירים. כך נוצרה שכבה דקה של מתעשרים, ומנגד המוני מתרוששים ועניים. כך הוטל על כתפי העובדים נטל המסים למימון הוצאות הממשל

1. נגד הפרטה: הלאמה של שירותים חברתיים, ושל מפעלים שנסגרים.

הפרטה עומדת במרכז המדיניות הכלכלית השלטת. משאבים לאומיים חיוניים כמו גז, מים וחשמל נמכרים בזול לידיים פרטיות באמתלה שיש להפוך אותם לרווחיים, וכך גם התחבורה, מפעלים ממשלתיים, אוצרות טבע, רשויות ציבוריות, השיכון, הבריאות, החינוך, הרווחה וקרנות הפנסיה. מאחר וכאשר המשאבים והשירותים שהופרטו נקלעים למשבר, הממשלה מעניקה להם סיוע על חשבון הציבור, בפועל מדובר במדיניות של הפרטת הרווחים והלאמת ההפסדים. דעם דורשת מהממשלה להלאים מחדש את השירותים החברתיים, ולקחת אחריות על ביטחונם האישי, החברתי והכלכלי של התושבים. דעם דורשת מהממשלה להלאים תעשיות מקומיות העומדות להמכר למשקיעי חוץ, ומפעלים שפושטים את הרגל.

2. מיסוי: דעם דורשת להעלות את מס החברות ולהוריד את מיסוי העובדים.

בנוסף למכירת נכסי ציבור לבעלי הון, הקפיטליזם הניאו ליברלי מעניק להם גם הקלות מס. ככל שרווחיה של חברה גדלים, כך יורד חלקה היחסי בתשלום המסים. הקלות המס לחברות זרות, וההורדה של מס החברות ותשלומי הביטוח הלאומי למעסיקים, יוצרות גן עדן למשקיעים. מדיניות זו מובילה למחסור תקציבי, והתוצאה היא הגדלת נטל המסים על העובדים, והרחבת הפערים החברתיים. דעם דורשת להעלות את מס החברות כדי להוריד את הנטל הרובץ על כתפי העובדים ולצמצם את הפערים החברתיים.

המדיניות התקציבית של ישראל אימצה את תורת קרן המטבע הבינלאומית, הדורשת "ממשלה קטנה ורזה", וגרעון תקציבי שלא עולה על 3% מהתוצר הלאומי. מאז 1985 הובילו ממשלות ישראל קו של קיצוץ בהוצאות הממשלה. כתוצאה מכך, התרחבה מאוד העסקת עובדים באמצעות קבלנים ומיקור חוץ, תוך פגיעה אנושה ביציבות התעסוקתית של מאות אלפים ובעתידם. קיצוץ זה בא לידי ביטוי גם בפגיעה קשה בקצבאות הביטוח הלאומי, בחינוך, בבריאות ובדיוור.

דעם תובעת מהממשלה אחריות לדאוג ליצירת מקומות עבודה והרחבת השירותים הציבוריים, שיחד מהווים מפתח ליציבות הכלכלית והחברתית. במקום לכפות תכנית צנע בשעת משבר, דעם קוראת להרחיב את התקציב על מנת לספק שירותים ציבוריים הולמים לשכבות החלשות, להבטיח את הפנסיות, להאיץ את הפעילות הכלכלית על ידי השקעה בתשתיות והזרמת כספים למשק, לספק דיוור ציבורי, ולהטיל את מלוא הנטל התקציבי על בעלי ההון.

3. תקציב המדינה: הרחבת הגרעון התקציבי, וקיצוץ בתקציב הביטחון.

דעם קוראת לקיצוץ חד בתקציב הביטחון הבזבזני, המטפח את שכרם של אנשי הקבע, מנציח את הכיבוש וההתנחלויות, ומעודד הרפתקאות מלחמתיות מסודן ועד איראן. ישראל מנהלת בפועל שתי כלכלות: כלכלת רווחה

בהתנחלויות, וכלכלה קפיטליסטית נאו ליברלית בתוך ישראל, כאשר האחת מסבסדת את השנייה. הקיצוץ בתקציב הביטחון הוא הדרך הנכונה להעביר את משאבי המדינה לתחומים אזרחיים, ולעודד את התעסוקה, הרווחה, החינוך, הדיור והבריאות. דעם דורשת לבטל את חוק ההסדרים שמאפשר לבצע מדיניות כלכלית ללא הליך תקין.

4. יוקר המחיה: דעם דורשת להחזיר את הפיקוח על המחירים, לסבסד תחבורה ציבורית, ולהפעיל את הסכם תוספת היוקר שבוטל.

ישראל היא אחת המדינות היקרות ביותר בין המדינות המפותחות, דבר שהבעיר את מחאת קיץ 2011. רמת השכר קופאת על שמריה, בעוד מחירי המצרכים הבסיסיים והדיור מאמירים בהתמדה. מים, דלק, חשמל, תחבורה, מוצרי מזון, טלוויזיה, חינוך, וביטוחי בריאות מתייקרים בהתמדה. תקציבה של משפחה ממוצעת אינו מכסה את הוצאותיה.

יוקר המחיה נובע ממדיניות של הסרת הפיקוח על המחירים, וביטול הסבסוד, שמיטיבים עם המונופולים. המדינה מוכרת זכויות לחברות ישראליות וזרות בכל תחומי החיים, בנקאות, תקשורת, חברות ביטוח, קופות חולים וענקיות המזון, ומאפשרת להן לעשות רווחי עתק על חשבון הציבור. הניסיון מוכיח שפתיחת השוק לתחרות גלובלית גורמת לאבדן מקומות עבודה, והורדת המחירים הנלוות היא קצרת טווח בלבד.

התשובה ליוקר ולשחיקה בכוח הקניה טמונה בהחזרת הפיקוח, בסבסוד התחבורה הציבורית, בהלאמת השירותים החיוניים ובבניית דיור ציבורי. בנוסף יש להפעיל מחדש את מנגנון תוספת היוקר שבוטל מאז שנת 2004. דעם דורשת לתגמל את כלל העובדים במשק על התייקרות באמצעות הסכמי תוספת יוקר שנתיים.

5. תעסוקה: דעם פועלת לאגד את העובדים הבלתי מאורגנים, להחיל הסכמים קיבוציים על כלל העובדים בענפי המשק השונים, לבטל את תופעת עובדי הקבלן, ולהפסיק את ייבוא העובדים הזרים בכבילה.

תנאי התעסוקה בישראל מהווים צירוף של שכר נמוך, העסקה פוגענית, ואפליה ברורה בין מרכז ופריפריה, בין יהודים וערבים, בין גברים ונשים. שכבה מצומצמת של עובדים בתחומי הטכנולוגיה והפיננסים מרוויחה משכורות גבוהות ההבדלים בין עובדי כפיים ועובדי הצווארון הלבן הולכים ונשחקים ומשתווים סביב שכר המינימום.

כמה גורמים מביאים למצב זה: ראשית, כתוצאה מהפרטת השירותים והמפעלים, מרבית העובדים אינם מאורגנים, ומועסקים מבלי שחלים עליהם הסכמים קיבוציים. ההפרטה הצליחה להוזיל את עלות כוח העבודה. שנית, התרחבות מגזר עובדי הקבלן, שהפכו למגזר מקופח המתחרה עם העובד הקבוע, ובכך מחליש את כוח המיקוח של העובדים.

דעם פועלת למען ארגון העובדים שאינם מאורגנים באיגודים מקצועיים, ולחתימה על הסכמים קיבוציים, שיבטיחו את זכויותיהם הסוציאליות ואת הביטחון התעסוקתי שלהם. דעם קוראת להחיל את ההסכמים הקיבוציים על עובדי העמותות המופרטות, ולבטל את תופעת עובדי הקבלן.

6. מהגרי עבודה ופליטים: דעם פועלת להפסיק את ייבוא העובדים הזרים בכבילה, ותומכת במתן מקלט מדיני לפליטים. דעם קוראת להסדרת נושא התעסוקה של מהגרי העבודה, פליטים ועובדים פלסטינים מהשטחים הכבושים, תוך איגודם והעסקתם על פי חוקי ההעסקה בישראל. דעם ומתנגדת לכליאה, גירוש ופגיעה בזכויות האדם של מהגרי עבודה ופליטים.

מהגרי העבודה, המגיעים לישראל כשהם שקועים בחובות עקב תשלומים גבוהים לקבלן שייבא אותם, הופכים בפועל לעובדים בתנאי כבילה, ללא זכויות סוציאליות או הגנה, וללא יכולת מיקוח על תנאי העסקתם. מהגרי העבודה חשופים לניצול, לרדיפה, גירוש והפרדת משפחות הפוגעת בזכויות האדם שלהם. התוצאה היא הורדת גובה שכר העבודה, במשק, ויצירת אבטלה במגזר החקלאות, הבנין והסיעוד. מדיניות הדלת המסתובבת של מהגרי עבודה,

משרתת חברות כוח אדם המרוויחות הון עתק תמורת אשורות העבודה, ואת המעסיקים המקבלים לידיהם כוח עבודה זול המועסק בתנאי כבילה, ללא זכויות סוציאליות או הגנה. תופעה זו גורמת למשיכת השכר למטה, ויוצרת אבטלה בענפי החקלאות, הבנין והסעוד.

III אפליה מגדרית:

שוויון מלא בין המינים:

דעם פועלת לקידום נשים בכל תחומי החיים: פוליטיקה, כלכלה, תרבות וחברה. שוויון מלא בין נשים וגברים, ושימת קץ לחלוקת העבודה המסורתית ביניהם, הוא האינטרס המשותף של שני המינים ושל כלל החברה. קידום מעמד האישה, והסרת נטל הבית והמשפחה המוטל היום על כתפי האישה באופן בלעדי, מצריכים שירותים חברתיים מפותחים ויציאה מהעוני, שנשים מהוות את מרבית קורבנותיו. פעילות דעם מהוות כוח מניע ודומיננטי בהנהגת המפלגה, ועומדות בראש המאבק לשינוי חברתי ופוליטי.

1. נשים בעבודה:מען נאבקת למען שוויון הזדמנויות לאישה בעבודה, דורשת להגביר את אכיפת החקיקה בנושאי השוואת תנאי השכר בין נשים לגברים, ומניעת אפליה בגין הריון ולידה. דעם דורשת תמיכה ממשלתית ביום לימודים ארוך, סבסוד מעונות יום לנשים עובדות, הכרה בהוצאות טיפל בילדים לצורכי מס, וסיוע למשפחות חד הוריות. דעם מתנגדת להארכת גיל הפרישה לנשים.

אפליית נשים בעבודה היא תופעה נפוצה בחברה הישראלית. נשים משתכרות פחות מגברים על אותה עבודה, הן מודרות ממרכזי ההשפעה הכלכליים והפוליטיים, ועוסקות ב"מקצועות נשיים" שמשכורתם נמוכה. פקידות, עובדות נקיון, מורות ועובדות סוציאליות נמצאות בתחתית סולם השכר. כמו כן, נשים נתונות להטרדות מיניות בעבודה.

מחירם של מעונות היום והגנים הופכים את יציאתה של האישה לעבודה ללא כדאית למי שאינה משתכרת שכר גבוה. רוב הנשים העובדות נאלצות לעמוד בנטל הכפול של עבודה, תחזוקת הבית וחינוך הילדים. היכן שאין יום לימודים ארוך, נשים מתקשות לעבוד במשרה מלאה.

העוני, האבטלה והעבודה במשרות זמניות הן תופעות נפוצות יותר בקרב נשים. רוב הנפגעות מהקיצוצים הממשלתיים ומהקיצוץ בשירותי הבריאות והחינוך הן נשים, הן משום שרוב המועסקים במשרדי ממשלה הן נשים, והן משום שנשים העוברות את המעגל של הריון, לידה וגידול ילדים זקוקות יותר לשירותי בריאות וחינוך. דחיית גיל הפרישה פוגעת בבריאותן ובמצבן הכלכלי של נשים, משום שהיא כופה על נשים לעבוד גם כשבריאותן אינה מאפשרת זאת, ודוחה את קבלת קצבת הזקנה, המאפשרת להן להזדקן בכבוד.

2. דיני אישות וזכויות אדם:דעם דורשת להפריד באופן מוחלט בין הדת למדינה, ולספק שירותי נישואים, גירושים וקבורה אזרחיים.

אי הפרדה בין הדת למדינה כופה את הפירוד המלאכותי בין בני דתות שונות ובכך מעמיקה את הגזענות והבדלנות בין יהודים, מוסלמים ונוצרים. היא פוגעת בעקרון האזרחות השווה לכל בני האדם ללא קשר ללאומיותם, דתם, צבעם ומינם. היא כופה את מצוות הדת על חילונים, וכופה על נשים חוקי אישות המפלים אותן לרעה. דעם תפעל למען מדינה חילונית, שתפקיע את דיני האישות מבתי דין רבניים לטובת בתי דין לענייני משפחה, ותאפשר בחירה חופשית של בני/ות זוג. דעם דורשת להפקיע את בתי הקברות מהממסד הדתי, לאפשר קבורה חילונית.

3. אלימות נגד נשים:דעם דורשת להגביר את האכיפה והענישה של חקיקה הנוגעת לסחר בנשים, זנות, הטרדה ותקיפה מינית.

IV איכות הסביבה:

דעם דורשת להפסיק את הפרטת המשאבים הציבוריים ואוצרות הטבע בארץ, ולמקסם את חלקו של הציבור בהם. דעם דורשת להשקיע משאבים בתחומי התשתיות, להרחיבה ולייעל את מערך התחבורה הציבורית בארץ. ולסגור את מרכזי הערים לרכב פרטי לטובת תנועה ציבורית אלטרנטיבית ונקייה. דעם תפעל להחזרת תאגידי המים לרשויות המקומיות.

הכלכלה הקפיטליסטית, המבוססת על הפרטה ומדדי צמיחה ותל"ג, יונקת משאבים טבעיים נדירים ומוגבלים לטובת שכבה צרה של בעלי הון ואינטרסים. ללא מאבק נגד בעלי ההון וההפרטה, הדורות הבאים יאלצו להילחם על משאבי אנרגיה, מים, קרקעות וחופים שזמינותם אבדה לבלי שוב. רווחי עתק, שהושגו בפרויקטים של מחצבים ונדל"ן, הם בהגדרה גזל של מקורות חיים וקרקע זמינה מהדורות הבאים.

V האוכלוסייה הערבית בישראל:

אפליה ממוסדת והפרדה:

אזרחיה הערבים של מדינת ישראל, המהווים 20% מהאוכלוסייה, סובלים מאפליה ממוסדת מאז קום המדינה. הפקעת אדמות מסיבית, מניעת כל אפשרות פיתוח ליישובים ערבים, והעדפה של יישובים יהודים סמוכים, כל אלה יצרו מציאות בה הערבים הם אזרחים סוג ב'. ההזנחה המכוונת של שכונות ויישובים ערבים, החקיקה הגזענית, וההדרה השיטתית של האזרחים הערבים ממרכזי ההחלטה והעשייה הפוליטיים והכלכליים, חושפים את מגבלותיה של הדמוקרטיה הישראלית, המפלה בצורה שיטתית את האזרחים הערבים. גם אם אינו מצהיר על כך, הממסד מתייחס לערבים כאל סכנה דמוגרפית וסיכון ביטחוני פוטנציאלי.

העדר תשתיות כלכליות ואפליה בהקצאת משאבים, יצרו מציאות של עוני והרס חברתי קשה ביישובים הערבים. למעלה ממחצית המשפחות הערביות חיות מתחת לקו העוני, ושיעורי האבטלה ביישובים הערבים גבוהים בהרבה מהממוצע הארצי. מציאות זו מזינה את הניכור הגובר בין האזרחים הערבים והאזרחים היהודים, כאשר דעות קדומות ושנאה הדדית מפרידות בין שתי האוכלוסיות. הגזענות כלפי ערבים וכלפי זרים הפכה למגיפה חברתית, אותה מטפחות מפלגות הימין, ומנצלות אותה באופן ציני כדי למשוך את אהדת בוחריהן.

ההפרדה והחשדנות כלפי הערבים מהוות מכשול אדיר בפני האפשרות להתמודד עם מדיניותה הקפיטליסטית של הממשלה. העוני וההזנחה, הפוגעים קשות באוכלוסייה הערבית, אינם פוסחים גם על חלקים נרחבים באוכלוסייה היהודית, אלא שהגזענות והלאומנות מסיטות את האוכלוסייה היהודית העניה לכוון הימין. המאבק לצדק חברתי נסוג בפני האחדות הלאומית והשנאה כלפי הערבים.

הסתגרות ומנהיגות כושלת:

בעשור האחרון החברה הערבית עוברת תהליכי הסתגרות, והיא נתונה להשפעה לאומנית דתית, הדוחפת אותה לעבר שמרנות, פסיביות וייאוש, שאינם מאפשרים שינוי. נסיגה זו מחזקת את המבנה הפטריארכלי, פוגעת במעמד האישה, נותנת לגיטימיות לאלימות, וכך מאיימת על המרקם החברתי.

חוסר האונים של האוכלוסייה הערבית הינו תוצאה של אפליה ממסדית, אבל הוא מוחרף על ידי מנהיגות כושלת בכנסת וברשויות המקומיות. כדי ההנהגות הערביות נוהגות להאשים את ממשלות ישראל בכל, גם כאשר מדובר בשאלות שנוגעות למציאות הערבית הפנימית. במקום לפעול נגד האופי הפטריארכלי והשמרני של החברה הערבית, המנהיגות הערבית משתמשת בו על מנת להדק את שליטתה בציבור הערבי. הרשויות הערביות, שיכלו להיות מנוף לטיפול בבעיות אלו, הפכו לשם נרדף לשחיתות, חוסר מעש ומינוי מקורבים.

דעם חותרת ליצור שינוי פנימי עמוק בחברה הערבית ונאבקת נגד השחיתות, המבנה הפטריארכאלי משפחתי,

השמרנות, ודיכוי האישה הערבייה, ופועלת להעצמה כלכלית, אישית וחברתית של נשים ערביות. דעם רואה בסלחנות של החברה הערבית כלפי אלימות המופנית נגד נשים וילדים, את המקור להתפשטות האלימות, שהפכה למגיפה חברתית. דעם מעמידה סדר יום אלטרנטיבי, שבמרכזו שינוי פנימי של החברה הערבית והפתחותה לשותפות עם גורמים חברתיים שמאליים ברחוב היהודי, יחד עם המאבק נגד הגזענות בחברה הישראלית, ובעד שוויון זכויות מלא ובלתי מותנה של האוכלוסייה הערבית.

1. תעסוקה: דעם מציבה את התעסוקה של האוכלוסייה הערבית, ובמיוחד תעסוקת נשים, כתביעה מרכזית וציר של פעולה ציבורית. דעם דורשת העדפה מתקנת לקליטת עובדים ערבים במוסדות הממשלה וחברות ציבוריות, תנאים מועדפים לבנייה ופיתוח של אזורי תעשייה בישובים ערבים, קידום קווי תחבורה ציבורית בין היישובים הערבים ובין מרכזי תעשייה ומסחר, והפסקת מדיניות יבוא מהגרי עבודה (ראה בפרק הכלכלי סעיף 6).

דעם שמה דגש מיוחד על הצורך לקדם תעסוקת נשים ערביות. שיעור ההשתתפות של נשים ערביות בשוק העבודה כיום נע סביב ה-25% לעומת שיעור ארצי של כ-60%, מצב שמעמיק את העוני והשמרנות בחברה הערבית ותורם להמשך הדרתה של האישה הערבייה ולדיכוייה. למרות הבטחות ממשלתיות שניתנו בשנים האחרונות, המשיך ייבוא העובדים מתאילנד ומנפאל לחקלאות, בתנאי ניצול קיצוניים. התוצאה היא שאין לחקלאים כל צורך לשלב נשים ערביות בעבודה. העדר תחבורה ציבורית ומעונות יום מהווה מכשול נוסף לאפשרות של נשים להשתלב בעבודה. הפסקת התופעה של ייבוא מאורגן של מהגרי עבודה מהווה תנאי הכרחי ליצירת עשרות אלפי מקומות עבודה בחקלאות ובסיעוד.

2. דיור ופיתוח: דעם דורשת להפסיק את הרס הבתים ביישובים הערבים, להרחיב את שטחי הבנייה והשיפוט של המועצות המקומיות הערביות, לבטל את כל החוקים והתקנות הגזעניים המונעים מערבים לגור בכל מקום בו יבחרו, ליזום בנייה ציבורית ברשויות הערביות, להכיר ביישובים הערבים "הבלתי מוכרים", ולשים קץ למדיניות נישול הערבים והרס הבתיהם בנגב.

לאחר הפקעת האדמות הערביות על ידי המדינה, נותרו ליישובים הערבים שטחים מצומצמים בלבד לבנייה ופיתוח. התוצאה היא אלפי בתים ביישובים הערבים הנתונים לאיום הריסה. בנגב המצב קיצוני אף יותר, כאשר כ-100 אלף תושבים ערבים נמצאים עד היום בסכנה של גירוש מאדמתם. היישובים הערבים מתאפיינים כיום בצפיפות אוכלוסין גדולה, חוסר תכנון אורבני, ועלות גבוהה של מחירי הקרקע. דעם דורשת להפסיק את מדיניות החנק של היישובים הערבים, ואת תכניות יהוד הגליל והנגב, ודורשת לאפשר ליישובים הערבים להתפתח, ולפתור את משבר הדיור והצפיפות החונקת את היישובים הערבים.

3. חינוך ושירותים חברתיים: דעם תובעת את הפסקת האפליה הממוסדת מטעם המדינה כלפי הערבים בתחום ההקצאה של תקציבים לפיתוח, חינוך ושירותים חברתיים ותרבותיים; מינוי צוותים חינוכיים על פי יכולות ולא על פי מפתח משפחתי או שיקולים זרים; הקצאת עובדים סוציאליים ופסיכולוגים; הקצאת תקציבים לתשתיות וליום לימודים ארוך; דעם פועלת לערב את התושבים בנעשה בבתי הספר, לטפל בנושא האלימות, ולהשקיע בתלמידים במסגרות רשמיות והתנדבותיות.

דעם רואה בחינוך את אחד היסודות לשנוי בחברה הערבית. הטיפול חייב להיות מערכתי. מדיניות החינוך מאופיינת במחסור בתשתיות, מינוי מורים, מנהלים ומפקחים על פי מפתח משפחתי, העדר משאבים למועצות המקומיות, ומדינה המפלה את החינוך הערבי לעומת היהודי. התוצאה היא הנצחת העוני, השמרנות והפערים, כאשר שיעור הילדים הערבים העוברים את מבחני הבגרות הוא מחצית השיעור הממוצע ברחוב היהודי.

שני שלישים מהילדים הערבים חיים מתחת לקו העוני. המצב הכלכלי של המשפחה הערבית לא מאפשר לה להקצות משאבים לחינוך משלים. על רוב הילדים הערבים להסתפק במה שהם מקבלים בבתי הספר. קיימים בתי ספר ערבים פרטיים, אולם רק שכבה מצומצמת יכולה להרשות לעצמה לשלוח את ילדיה אליהם, וכך מונצח הפער

מחסור במקומות עבודה הדורשים השכלה, ואפליה בקבלת עבודה, משמעותם העדר כל אופק של התקדמות בסולם החברתי. התוצאה היא יחס של אדישות וייאוש כלפי בית ספר. כך נוצר מעגל קסמים של תלמידים חסרי מוטיבציה, מורים חסרי יוזמה, והורים אדישים. כל אלו מעודדים אלימות בתוך בתי הספר בין תלמידים לבין עצמם ובין תלמידים למורים.

בתחום הרווחה תובעת דעם להפסיק את האפליה בהקצאת משאבים המותנית בתרומה של הרשות המקומית. שיטה זו יוצרת מחדש את האפליה ומעמיקה אותה מדי שנה. דעם קוראת להפעלת מדיניות שתקצה תקציבי יתר וכן אמצעים ותקנים לטיפול בבעיות חברתיות כדי להתמודד עם המשבר החברתי העמוק.

4. דעם מתנגדת לשירות הלאומי:

דעם מתנגדת לשירות הלאומי, משום שהוא מתנה קבלת זכויות שצריכות להיות מוקנות לכל אזרח באשר הוא, בשירות למדינה שמפלה את האזרחים הערבים בעקביות. ההזנחה של הנוער הערבי, העדר תעסוקה, חינוך, תרבות ומרחב ציבורי ראוי, כל אלה יוצרים עזובה, עוני ואלימות. השירות הלאומי לא יתקן את המצב ולא יוסיף מקומות עבודה. החברה הישראלית אינה מנסה לשלב את הנוער הערבי בתוכה, ולכן אין לו מוטיבציה אמיתית לשרת אותה.

על אודות דעם מפלגת פועלים

דעם מפלגת פועלים מעמידה בפני הציבור פרוגרמה כוללת לשנוי מהפכני של החברה בישראל, המבוססת על שלשה עקרונות בסיסיים – שלום, שוויון וצדק חברתי. דעם מאמינה כי העקרונות האלו אינם יכולים להתממש תחת המשטר הקפיטליסטי הגלובלי, והגשמתם היא חלק מהמאבק למען כינון חברה סוציאליסטית, המקדשת את רווחת האדם ולא את הרווח.

